

II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROOPAN KESKUSPANKIN SUUNTAVIIVAT,
annettu 1 päivänä joulukuuta 1998,
maksutasetta ja ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevista Euroopan keskus-
pankin tilastovaatimuksista

(EKP/1998/17)

(1999/294/EY)

EUROOPAN KESKUSPANKIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan keskuspankkijärjestelmän ja Euroopan keskuspankin perussäännön (jäljempänä 'perussääntö') ja erityisesti sen 5.1, 12.1 ja 14.3 artiklan,

sekä katsoo, että

- (1) voidakseen suorittaa tehtävänsä Euroopan keskuspankkijärjestelmän (EKPJ) on laadittava kattavat ja luotettavat kuukausittaiset, neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset maksutasetilastot ja vuosittaiset ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevat tilastot, joista ilmenevät tärkeimmät euroalueen rahatalouden tilaan ja valuuttamarkkinoihin vaikuttavat erät, kun euroalueen jäsenvaltioita tarkastellaan yhtenä talousalueena,
- (2) perussäännön 5.1 artiklassa edellytetään, että Euroopan keskuspankki (EKP) kerää kansallisten keskuspankkien avustuksella tarvittavat tilastotiedot joko toimivaltaisilta kansallisilta viranomaisilta tai suoraan taloudellisilta toimijoilta EKPJ:n tehtävistä huolehtiakseen; perussäännön 5.2 artiklassa määrätään, että kansalliset keskuspankit hoitavat, siinä määrin kuin mahdollista, 5.1 artiklassa kuvattuja tehtäviä,
- (3) kuten 23 päivänä marraskuuta 1998 annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2533/98, joka koskee Euroopan keskuspankin valtuuksia kerätä tilastotietoja, johdanto-osan 12 kappaleessa todetaan, tiedonkeruujärjestelmien nykyisten rajoitusten

vuoksi kustannustehokkuus voi edellyttää, että euroalueen alkuvuosina EKP:n tilastovaatimukset täytetään siirtymäjärjestelyn avulla; tämä voi merkitä erityisesti sitä, että yhtenä talousalueena pidettävän euroalueen maksutaseessa rahoitustaseen ulkomaisia varantoja ja liiketoimia koskevat tilastotiedot voidaan laskea kussakin euroalueen jäsenvaltiossa asuvien ja muissa maissa asuvien välisiä varantoja ja liiketoimia koskevien tietojen perusteella,

- (4) liiketoimia ja varantoja koskevat tilastotiedot, joita nykyisin kerätään kussakin euroalueen jäsenvaltioissa asuvien saamisista ja/tai veloista, jotka kohdistuvat muissa euroalueen jäsenvaltioissa asuviin, tullaan myös talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen alkamisen jälkeen ilmoittamaan kansallisten vaatimusten tai vakiintuneiden käytäntöjen mukaisesti; näitä tilastotietoja tarvitaan euroalueen alkuvuosina EKP:n tilastovaatimusten täyttämiseen; tämä ei johda siihen, että tietojen antamisesta tiedonantajien joukolle aiheutuva rasite kasvaa,
- (5) eräissä jäsenvaltioissa varsinainen tiedonantajien joukko ei vakiintuneiden kansallisten käytäntöjen mukaisesti ilmoita tilastotietoja kansalliselle keskuspankille vaan jollekin toiselle toimivaltaiselle kansalliselle tilastoviranomaiselle; EKP:n tilastovaatimusten täyttämiseksi näiden jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien ja kyseisten muiden toimivaltaisten kansallisten tilastoviranomaisten on

toimittava yhteistyössä keskenään, kuten määrätään Euroopan keskuspankin maksutasetta ja ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevista Euroopan keskuspankin tilastovaatimuksista 1 päivänä joulukuuta 1998 annetussa Euroopan keskuspankin suosituksessa (EKP/1998/NP21),

- (6) kansallisten keskuspankkien on toimitettava luottamuksellisia tilastotietoja EKP:lle siinä määrin ja niin yksityiskohtaisesti kuin on tarpeen EKP:n tehtävien suorittamiseksi; luottamuksellisuutta koskevat säädökset on annettu asetuksen (EY) N:o 2533/98 8 artiklassa,
- (7) perussäännön 12.1 ja 14.3 artiklan mukaan EKP:n suuntaviivat ovat erottamaton osa yhteisön lainsäädäntöä;

ON HYVÄKSYNYT NÄMÄ SUUNTAVIIVAT:

1 artikla

Määritelmät

Näissä suuntaviivoissa tarkoitetaan

- 'euroalueen jäsenvaltiolla' jäsenvaltiota, joka on ottanut käyttöön yhteisen rahan perustamissopimuksen mukaisesti,
- 'jossakin maassa asuvalla' yksikköä, jonka taloudellinen toiminta keskittyy pysyvästi tuon maan talousalueelle, kuten asetuksen (EY) N:o 2533/98 liitteessä A kuvataan,
- 'ulkomaisilla liiketoimilla' tarkoitetaan mitä tahansa liiketoimia, joilla luodaan euroalueen jäsenvaltioiden muodostamalla talousalueella asuvien ja euroalueen ulkopuolisissa jäsenvaltioissa ja/tai kolmansissa maissa asuvien välille saamisia tai velkoja tai maksetaan niitä takaisin joko kokonaan tai osittain, tai siirretään johonkin kohteeseen liittyvä oikeus niiden välillä; 'ulkomaiset varannot' tarkoittavat euroalueen ulkopuolisissa jäsenvaltioissa ja/tai kolmansissa maissa asuviin kohdistuvien saamisten ja velkojen varantoja; ulkomaiset varannot käsittävät myös euroalueen jäsenvaltioissa asuvien omistamat maa-alueet, kiinteistöt ja muun kiinteän omaisuuden, joka sijaitsee euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen ulkopuolella, ja/tai euroalueen ulkopuolisissa jäsenvaltioissa ja/tai kolmansissa maissa asuvien omistamat maa-alueet, kiinteistöt ja muun kiinteän omaisuuden, joka sijaitsee euroalueen jäsenvaltioiden muodostamalla talousalueella, sekä euroalueen jäsenvaltioissa asuvien omistaman monetaarisen kullan ja erityiset nosto-oikeudet (SDR); siinä määrin kuin on tarpeen suorien sijoitusten, arvopaperisijoitusten ja pääomakorvausten laskemiseksi euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen kanavissa maksutasetilastoissa ja ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevissa tilastoissa, tulevat käsitteet 'ulkomaiset varannot' ja 'ulkomaiset liiketoimet' kuitenkin 31.12.2005 asti käsittämään myös euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liiketoimet ja

varannot, jotka kohdistuvat muissa euroalueen jäsenvaltioissa asuviin,

- 'maksutaseella' tarkoitetaan tilastollista asetelmaa, jossa ulkomaiset liiketoimet esitetään asianmukaisesti eriteltyinä tarkastelun kohteena olevan kuukauden, neljännesvuoden tai vuoden pituisen kalenterijakson aikana,
- 'ulkomaisella nettovarallisuusasemalla' tarkoitetaan ulkomaisten saamisten ja velkojen varannoista tiettyinä päivinä laadittua tasetta.

2 artikla

Kansallisten keskuspankkien tilastointivelvollisuudet

1. Kansallisten keskuspankkien on ilmoitettava EKP:lle ne ulkomaiset varannot ja ulkomaiset liiketoimet, joita koskevia tietoja EKP tarvitsee voidakseen laatia euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen aggregoidun maksutaseen ja ulkomaisen nettovarallisuusaseman.

2. Tarvittavat tilastotiedot on toimitettava EKP:lle noudattaen näiden suuntaviivojen liitteitä I, II ja III, jotka perustuvat nykyisin noudatettavaan kansainvälisiin standardeihin ja erityisesti Kansainvälisen valuuttarahaston maksutasekäsikirjan viidenteen painokseen (*IMF Balance of Payments Manual*, jäljempänä 'BPM5').

3. Tarvittavat tilastotiedot on toimitettava siten, että maksutasetta koskevat tiedot toimitetaan kuukauden, neljännesvuoden ja vuoden pituisilta kalenterijaksoilta ja ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevat tiedot tarkastelun kohteena olevan kalenterivuoden viimeiseltä päivästä.

3 artikla

Toimitusajat

1. Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen kuukausittaisen maksutaseen pääeriä koskevat tiedot on toimitettava EKP:lle viimeistään 30. työpäivän päättyessä sen kuukauden päättymisestä, jota tiedot koskevat.

2. Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen maksutaseen neljännesvuosittainen yksityiskohtainen erittely on toimitettava EKP:lle kolmen kuukauden kuluessa sen vuosineljänneksen päättymisestä, jota tiedot koskevat.

3. Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen aggregoidun maksutaseen vuosittaiset tiedot on toimitettava kolmen kuukauden kuluessa sen vuoden päättymisestä, jota tiedot koskevat. Tiedot on toimitettava eriteltyinä samalla tavoin kuin neljännesvuosittaiset tiedot.

4. Ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevat tiedot on toimitettava EKP:lle yhdeksän kuukauden kuluessa sen vuoden viimeisestä päivästä, jota tiedot koskevat.

5. Kansallinen tietojenkeruu on järjestettävä siten, että näissä toimitusajoissa pysytään.

4 artikla

Toimitustapa

1. Tarvittavat tilastotiedot on toimitettava EKP:lle sellaisessa muodossa, että ne täyttävät näiden suuntaviivojen liitteessä 4 esitetyt vaatimukset.

2. Kansallisten keskuspankkien tulee käyttää EKP:n tiedonsiirtoverkkoa ("ESCB-Net") EKP:n edellyttämien maksutasetilastojen ja ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevien tilastojen toimittamiseksi sähköisessä muodossa. Sähköisessä muodossa olevien tilastotietojen vaihtoa varten on kehitetty tilastosanomamuoto "Gesmes/CB". Tämä toimitustapaa koskeva vaatimus ei estä käyttämästä jotakin muuta tapaa välittää tilastotietoja EKP:lle ennalta sovittuna varamenettelyinä.

5 artikla

Tilastotietojen laatu

1. Kansalliset keskuspankit seuraavat EKP:lle toimitettavien tilastotietojen laatua ja luotettavuutta sanotun kuitenkin vaikuttamatta näiden suuntaviivojen liitteessä 5 määriteltyihin EKP:n seurantatehtäviin.

2. Seurantaan saattaa kuulua se, että kansalliset keskuspankit lähettävät EKP:lle tilastotietojen tarkistuksia, joiden tarkoituksena on ensiksikin saada tilastotietoja koskevat viimeiset havainnot mukaan aineistoon ja tällä tavoin parantaa tilastotietojen laatua; toiseksi tarkistuksilla pyritään takaamaan, että eri pituisten tilastointiajanjaksojen maksutaseiden erät ovat mahdollisimman tarkoin keskenään yhteneväiset.

6 artikla

Loppusäännökset

1. Nämä suuntaviivat on osoitettu euroalueen jäsenvaltioiden kansallisille keskuspankeille.

2. Nämä suuntaviivat tulevat voimaan 1 päivänä tammikuuta 1999.

3. Nämä suuntaviivat julkaistaan *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä*.

Tehty Frankfurt am Mainissa 1 päivänä joulukuuta 1998.

EKP:n neuvoston puolesta

Willem F. DUISENBERG

LIITE I

EUROOPAN KESKUSPANKIN TILASTOVAATIMUKSET

1. Maksutasetta ja ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevat tilastot

EKP edellyttää, että maksutasetilastotiedot toimitetaan kolmella eri raportointitiheydellä: kuukausittain, neljännesvuosittain ja vuosittain. Tilastot kattavat vastaavanpituiset kalenterijaksot.

1.1 *Maksutaseen kuukausittaiset tiedot — pääerät*

Tavoite

Tavoitteena on laatia euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen kuukausittainen maksutase, josta ilmenevät keskeisimmät rahatalouden tilaan ja valuuttamarkkinoihin vaikuttavat erät.

Vaatimukset

On olennaisen tärkeää, että tilastotiedot soveltuvat käytettäväksi euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen maksutaseen laskennassa.

Rahapolitiikan harjoittamista ja valuuttaoperaatioita varten EKP tarvitsee maksutasetilastoista kuukausittain vain pääeriä koskevat tiedot (ks. liitteen II taulukko 1). Koska kuukausittaisia pääeriä koskevien tietojen toimitusaika on lyhyt, koska tiedot ovat hyvin pitkälle aggregoituja ja koska niitä käytetään rahapolitiikan harjoittamista ja valuuttaoperaatioita varten, voidaan pakottavissa tapauksissa sallia jonkin verran poikkeamista kansainvälisistä ohjeista. Kirjaamiskäytännön ei tarvitse olla täysin suoriteperusteinen. Euroalueen jäsenvaltioiden kansalliset keskuspankit voivat EKP:n kanssa sovittuaan toimittaa vaihtotase- ja rahoitustasetiedot kassaperusteisina. Myös ennusteet tai alustavat tiedot hyväksytään, jos muunlaisia tietoja ei toimitusajan lyhyden vuoksi ole saatavilla.

Kussakin pääerässä vaaditaan erittely saamisiin ja velkoihin (tai, vaihtotaseen erien ollessa kyseessä, tuloihin ja menoihin). Tämän vuoksi euroalueen jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien on eriteltävä ulkomaiset liiketoimet niihin, jotka kohdistuvat muissa euroalueen jäsenvaltioissa asuviin, ja niihin, jotka kohdistuvat euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen ulkopuolelle. Kaikkien euroalueen jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien on tehtävä tämä erittely johdonmukaisesti. Kun päätetään uusien jäsenvaltioiden osallistumisesta euroalueeseen, on euroalueen jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien toteutettava tarvittavat muutokset.

Jotta euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen arvopaperisijoituksia ja suoria sijoituksia koskevat kuukausittaiset tiedot voitaisiin aggregoida tarkoituksenmukaisella tavalla, on erotettava toisistaan euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita ja muita rahoitusvirtoja koskevat erät ja kaikissa muissa maissa asuviin kohdistuvat vastaavat erät. Tämän erittelyn aikaansaamiseksi on tärkeää selvittää, onko arvopaperin liikkeeseenlaskija euroalueen jäsenvaltiossa asuva vai ei. Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen arvopaperisijoitusten ja suorien sijoitusten saamisissa liiketoimet lasketaan aggregoimalla ilmoitetut ulkomailla asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin kohdistuvat liiketoimet. Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen arvopaperisijoitusten ja suorien sijoitusten veloissa liiketoimet lasketaan aggregoimalla euroalueen jäsenvaltioiden muodostamalla talousalueella asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin kohdistuvat liiketoimet.

1.2 *Neljännesvuosi- ja vuosimaksutase*

Tavoite

Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen neljännesvuosi- ja vuosimaksutaseen tarkoituksena on antaa yksityiskohtaisempia tietoja ulkomaisten liiketoimien tarkempaa analyysiä varten. Näistä tilastoista saadaan tietoja erityisesti rahoitustasetta sekä Euroopan yhteisöjen komission (Eurostatin) kanssa yhteistyössä julkaistavaa yhteistä Euroopan unionin/euroalueen maksutasetta varten.

Vaatimukset

EKP:n edellyttämät neljännesvuosittaiset ja vuosittaiset maksutasetilastot ovat mahdollisimman tarkoin BPM5:n standardien mukaisia (ks. näiden suuntaviivojen 2 artiklan 2 kohta). Erittely EKP:n edellyttämistä neljännesvuosittaisista ja vuosittaisista tilastotiedoista on liitteen II taulukossa 2. Pääoma- ja rahoitustasetta koskevat erityiset yhdenmukaistetut EU:n käsitteet ja määritelmät on esitetty näiden suuntaviivojen liitteessä III.

Neljännesvuosittaisen/vuosittaisen vaihtotaseen erittely on samanlainen kuin kuukausittaisen vaihtotaseen. Tavarat, palvelut ja tulonsiirrot esitetään vain pääerinä. Tuotannontekijäkorvaukset eritellään tarkemmin.

Rahoitustaseessa noudatetaan BPM5:een sisältyvien IMF:n vakiokomponenttien vaatimuksia seuraavin muutoksin:

- Suorien sijoitusten osalta eritellään vain sijoitukset kotimaahan ja ulkomaille,
- Erää ”muut sijoitukset” on yksinkertaistettu mm. poistamalla taseen kummaltakin puolelta erittely lainoihin ja talletuksiin, poistamalla maturiteettierittely ja muuttamalla erittelyn esitystapaa (ts. sektorit ovat etusijalla). Tämä sektorierittely on BPM5:n mukainen, mutta ei kuitenkaan täysin samanlainen, sillä BPM5:n erittelyssä instrumentit ovat etusijalla.

Jäsenvaltioiden edellytetään esittävän neljännesvuosittainen ja vuosittainen maksutasetilasto eriteltyinä muihin euroalueen jäsenvaltioihin kohdistuviin liiketoimiin ja kaikkiin muihin ulkomaisiin liiketoimiin. Kuten kuukausittaisissa tilastoissakin, myös neljännesvuosi- ja vuosittaisissa arvopaperisijoitukset ja suorat sijoitukset on eriteltävä toisaalta euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liikkeeseen laskemia arvopapereita ja muita rahoitusvirtoja koskeviksi ja toisaalta kaikissa muissa maissa asuvia koskeviksi.

Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen maksutasetta varten tarvitaan neljännesvuosittain tietoja kertyneistä pääomakorvauksista. Kansantalouden tilinpidon kansainvälistä suositusta noudatellen BPM5:ssä suositellaan, että korot kirjattaisiin suoriteperusteisesti. Tämä suositus koskee sekä vaihtotasetta (tuotannontekijäkorvauksia) että rahoitustasetta. Suoriteperusteinen kirjanpito tapa edellyttää, että eräiden euroalueen jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien on kehitettävä uusia laskenta- ja arviointimenetelmiä.

2. Ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevat tilastot

Tavoite

Tavoitteena on laatia koko euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen ulkomainen nettovarallisuuslaskelma rahapolitiikan ja valuuttamarkkinoiden analysointia varten. EKP tarvitsee ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevista tilastoista kalenterivuoden lopun varantotietoja. Näitä tilastotietoja voidaan käyttää apuna myös maksutaseen virtatietojen keräämisessä.

Vaatimukset

EKP:n edellyttämät ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevat tilastotiedot ovat mahdollisimman tarkoin BPM5:n standardien mukaisia. EKP laskee koko euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen ulkomaisen nettovarallisuusaseman. Sen erittely on esitetty liitteessä II ja taulukossa 3.

EKP saattaa edellyttää neljännesvuosittain raportoitavaksi tiettyjä eriä, joilla on erityistä merkitystä rahapolitiikan harjoittamisen kannalta. Erityisesti tämä koskee sellaisia muiden sijoitusten eriä, joita ilmoitetaan tällä hetkellä neljännesvuosittain Kansainväliselle järjestelypankille (BIS) sen kansainvälistä pankkitoimintaa koskevia tilastoja varten.

Ulkomainen nettovarallisuusasema osoittaa varantotiedot tarkasteluajanjakson lopussa arvostettuna jakson lopun hintoihin. Osa varannon arvon muutoksesta tarkasteluajanjaksona johtuu liiketoimista, jotka on kirjattu maksutaseeseen. Osa tietyn jakson alun ja lopun välisistä varantotietojen muutoksista johtuu saamisten ja velkojen hintojen muutoksesta. Jos varannot on kirjattu muiden valuuttojen kuin ulkomaisen nettovarallisuusaseman laadintavaluutan määräisinä, myös valuuttakurssien muutokset muiden valuuttojen suhteen vaikuttavat näiden varantojen arvoon. Muista kuin edellä mainituista syistä johtuvia muutoksia varannon arvossa pidetään muina arvostuserinä.

Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen virta- ja varantotietojen asianmukainen yhteensovittaminen edellyttäisi, että hinnoista, valuuttakurssien muutoksista ja muista arvostuseristä johtuvat arvonmuutokset esitettäisiin erikseen. Talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen alkaessa nämä muutokset esitetään käytännön syistä kuitenkin yhteissummuna (saman otsakkeen alla) ja ulkomainen nettovarallisuusasema lasketaan nettoperusteisena aggregoimalla kansallisista tiedoista. Lisäksi voidaan soveltaa erityissääntöjä oman pääoman arvostamiseen suorissa sijoituksissa, etenkin kun on kyse noteeraamattomista osakkeista.

Ulkomaisten nettovarallisuusaseman sisältö vastaa mahdollisimman tarkoin neljännesvuosi- tai vuosimaksutaseen virtatietoja. Nettovarallisuusaseman käsitteet, määritelmät ja erittelyt ovat niin ikään vastaavanlaiset kuin neljännesvuosi- tai vuosimaksutaseessa. Suorissa sijoituksissa edellytetään kuitenkin lisäerittelyä oman pääoman ehtoihin ja muihin sijoituksiin. Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen ulkomaista nettovarallisuusasemaa varten kerättävien varantotietojen on oltava yhteensopivia muiden EKP:n keräämien tilastotietojen, kuten raha- ja pankkitilastojen ja rahoitustaseen sekä kansantalouden tilinpidon kanssa. Varantotiedot kattavat Euroopan komission (Eurostat) keräämät tiedot suorien sijoitusten varannoista.

LIITE II

VAADITUT ERITTELYT

Taulukko 1

Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen maksutaseen kuukausittaiset pääerät
(Vaihtotaseen ja pääomataseen tulot ja menot sekä rahoitustaseen saamiset ja velat esitetään erikseen.)

I **Vaihtotase (tulot ja menot)**

Tavarat
Palvelut
Tuotannontekijäkorvaukset
Tulonsiirrot

II **Pääomatase**III **Rahoitustase (saamiset ja velat)**

Suorat sijoitukset
— ulkomaille
— tilastoivaan maahan
Arvopaperisijoitukset
— Oman pääoman ehtoiset arvopaperit
— Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit
 josta: — Joukkovelkakirjat
 — Rahamarkkinapaperit
Muut sijoitukset
— Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 josta: — pitkäaikaiset sijoitukset
 — lyhytaikaiset sijoitukset
— Julkisyhteisöt
— Rahaviranomaiset
— Muut sektorit
Johdannaiset (netto)
Valuuttavaranto

Virheelliset ja tunnistamattomat erät (tasapainottomuuksista johtuvat korjaukset)

Taulukko 2

Euroalueen jäsenvaltion muodostaman talousalueen neljännesvuosittainen ja vuosittainen maksutase

(Vaihtotaseen ja pääomataseen tulot ja menot sekä rahoitustaseen saamiset ja velat esitetään erikseen.)

I **Vaihtotase (tulot ja menot)**

Tavarat
Palvelut

Tuotannontekijäkorvaukset

Työntekijöille maksettavat korvaukset

Pääomakorvaukset

— Suorat sijoitukset

Oman pääoman ehtoisen rahoituksen korvaukset

Vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen korvaukset (korot)

— Arvopaperisijoitukset

Oman pääoman ehtoisen rahoituksen korvaukset (osingot)

Vieraan pääoman ehtoisen rahoituksen korvaukset (korot)

Joukkovelkakirjat

Rahamarkkinapaperit

— Muut sijoitukset

Tulonsiirrot

II Pääomatase (tulot ja menot)

(Tarkempaa erittelyä ei edellytetä.)

III Rahoitustase (saamiset ja velat)

Suorat sijoitukset

— Suorat sijoitukset ulkomaille

— Suorat sijoitukset tilastoivaan maahan

Arvopaperisijoitukset

Saamiset

— Oman pääoman ehtoiset arvopaperit

Rahaviranomaiset

Julkisyhteisöt

Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)

Muut sektorit

— Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit

Joukkovelkakirjat

Rahaviranomaiset

Julkisyhteisöt

Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)

Muut sektorit

Rahamarkkinapaperit

Rahaviranomaiset

Julkisyhteisöt

Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)

Muut sektorit

Velat

— Oman pääoman ehtoiset arvopaperit

Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)

Muut sektorit

- Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit
 - Joukkovelkakirjat
 - Rahaviranomaiset
 - Julkisyhteisöt
 - Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - Muut sektorit
 - Rahamarkkinapaperit
 - Rahaviranomaiset
 - Julkisyhteisöt
 - Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - Muut sektorit

Muut sijoitukset

- Saamiset
 - Rahaviranomaiset
 - Lainat / valuutat ja talletukset
 - Muut saamiset
 - Julkisyhteisöt
 - Kauppaluotot
 - Lainat / valuutat ja talletukset
 - Muut saamiset
 - Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - Lainat / valuutat ja talletukset
 - Muut saamiset
 - Muut sektorit
 - Kauppaluotot
 - Lainat / valuutat ja talletukset
 - Muut saamiset

Velat

- Rahaviranomaiset
 - Lainat / valuutat ja talletukset
 - Muut velat
- Julkisyhteisöt
 - Kauppaluotot
 - Lainat
 - Muut velat
- Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - Lainat / valuutat ja talletukset
 - Muut velat
- Muut sektorit
 - Kauppaluotot
 - Lainat
 - Muut velat

- Johdannaiset (netto)
 - Rahaviranomaiset
 - Julkisyhteisöt
 - Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - Muut sektorit
- Valuuttavaranto
 - Monetaarinen kulta
 - Erityiset nosto-oikeudet
 - Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa
 - Valuuttasaamiset
 - Käteisvaluutat ja talletukset
 - Rahaviranomaiset
 - Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - Arvopaperit
 - Osakkeet
 - Joukkovelkakirjat
 - Rahamarkkinapaperit ja johdannaiset (*)
 - Muut saamiset

Virheelliset tunnistamattomat erät (tasapainottomuuksista johtuvat korjaukset)

Taulukko 3

**Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen vuosittainen ulkomainen nettovarallisuus-
asema**

1. Suorat sijoitukset

- 1.1 Ulkomaille
 - 1.1.1 Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot
 - 1.1.2 Muu pääoma
- 1.2 Tilastoitavaan maahan
 - 1.2.1 Oma pääoma ja uudelleen sijoitetut voitot
 - 1.2.2 Muu pääoma

2. Arvopaperisijoitukset

- 2.1 Saamiset
 - 2.1.1 Oman pääoman ehtoiset arvopaperit
 - i) Rahaviranomaiset
 - ii) Julkisyhteisöt
 - iii) Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - iv) Muut sektorit

(*) IMF:ssä ja EKP:n tilastokomiteassa selvitetään mahdollisuutta ilmoittaa johdannaiset omana eränään valuuttavarannossa.

- 2.1.2 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit
 - 2.1.2.1 Joukkovelkakirjat
 - i) Rahaviranomaiset
 - ii) Julkisyhteisöt
 - iii) Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - iv) Muut sektorit
 - 2.1.2.2 Rahamarkkinapaperit
 - i) Rahaviranomaiset
 - ii) Julkisyhteisöt
 - iii) Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - iv) Muut sektorit

2.2 Velat

- 2.2.1 Oman pääoman ehtoiset arvopaperit
 - iii) Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - iv) Muut sektorit
- 2.2.2 Vieraan pääoman ehtoiset arvopaperit
 - 2.2.2.1 Joukkovelkakirjat
 - i) Rahaviranomaiset
 - ii) Julkisyhteisöt
 - iii) Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - iv) Muut sektorit
 - 2.2.2.2 Rahamarkkinapaperit
 - i) Rahaviranomaiset
 - ii) Julkisyhteisöt
 - iii) Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - iv) Muut sektorit

3. Muut sijoitukset

3.1 Saamiset

- 3.1.1 Rahaviranomaiset
 - 3.1.1.1 Lainat /valuutat ja talletukset
 - 3.1.1.2 Muut saamiset
- 3.1.2 Julkisyhteisöt
 - 3.1.2.1 Kauppaluotot
 - 3.1.2.2 Lainat / valuutat ja talletukset
 - 3.1.2.3 Muut saamiset
- 3.1.3 Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - 3.1.3.1 Lainat / valuutat ja talletukset
 - 3.1.3.2 Muut saamiset
- 3.1.4 Muut sektorit
 - 3.1.4.1 Kauppaluotot
 - 3.1.4.2 Lainat /valuutat ja talletukset
 - 3.1.4.3 Muut saamiset

- 3.2 Velat
 - 3.2.1 Rahaviranomaiset
 - 3.2.1.1 Lainat /valuutat ja talletukset
 - 3.2.1.2 Muut velat
 - 3.2.2 Julkisyhteisöt
 - 3.2.2.1 Kauppaluotot
 - 3.2.2.2 Lainat
 - 3.2.2.3 Muut velat
 - 3.2.3 Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - 3.2.3.1 Lainat / valuutat ja talletukset
 - 3.2.3.2 Muut velat
 - 3.2.4 Muut sektorit
 - 3.2.4.1 Kauppaluotot
 - 3.2.4.2 Lainat
 - 3.2.4.3 Muut velat
- 4. **Johdannaiset**
 - 4.1 Saamiset
 - 4.1.1 Rahaviranomaiset
 - 4.1.2 Julkisyhteisöt
 - 4.1.3 Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - 4.1.4 Muut sektorit
 - 4.2 Velat
 - 4.2.1 Rahaviranomaiset
 - 4.2.2 Julkisyhteisöt
 - 4.2.3 Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - 4.2.4 Muut sektorit
- 5. **Valuuttavaranto**
 - 5.1 Monetaarinen kulta
 - 5.2 Erityiset nosto-oikeudet
 - 5.3 Varanto-osuus Kansainvälisessä valuuttarahastossa
 - 5.4 Valuuttasaamiset
 - 5.4.1 Käteisvaluutat ja talletukset
 - 5.4.1.1 Rahaviranomaiset
 - 5.4.1.2 Rahalaitokset (pois lukien keskuspankit)
 - 5.4.2 Arvopaperit
 - 5.4.2.1 Osakkeet
 - 5.4.2.2 Joukkovelkakirjat
 - 5.4.2.3 Rahamarkkinapaperit ja johdannaiset⁽¹⁾
 - 5.5 Muut saamiset

⁽¹⁾ IMF:ssä ja EKP:n tilastokomiteassa selvitetään mahdollisuutta ilmoittaa johdannaiset omana eräänä valuuttavarannossa.

LIITE III

KÄSITTEITÄ JA MÄÄRITELMIÄ, JOITA KÄYTETÄÄN EUROOPAN KESKUSPANKILLE RAPORTOITAVISSA MAKSUTASETTA JA ULKOMAISTA NETTOVARALLISUUSASEMAA KOSKEVISSA TILASTOISSA

Jotta euroalueen jäsenvaltioiden muodostamalta talousalueelta voitaisiin laatia tarkoituksenmukaisia aggregoituja maksutasetilastoja, on määritelty käsitteet ja määritelmät, joita käytetään maksutasetta (pääoma- ja rahoitustasetta) ja ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevilla tilastoilla. Käsitteitä ja määritelmiä koskevat vaatimukset perustuvat Implementation Package -tilastointiohjeeseen (julkaistu heinäkuussa 1996) ja eräisiin muihin asiakirjoihin, jotka EKP:n neuvosto hyväksyi syyskuussa 1998. Käsitteitä ja määritelmiä laadittaessa on käytetty lähteenä tällä hetkellä käytössä olevia kansainvälisiä standardeja, kuten esim. IMF:n maksutasesuosituksia (BPM5). Tärkeimmät yhdenmukaistusehdotukset on lueteltu seuraavassa. Lisätietoja saa aihetta koskevista raporteista, joiden viitenumerot on mainittu sulkeissa otsikon jälkeen. Käytettyjä lähteitä ei katsota osaksi näiden suuntaviivojen tekstiä.

1. Pääomakorvauksista ja rahoitustaseen eristä käytettävät käsitteet ja määritelmät**1.1 Pääomakorvaukset (ST/SC/BP/INC09801)****Määritelmä**

Pääomakorvaukset ovat kotimaassa asuvan talousyksikön ulkomaisista rahoitussaamisista saamia korvauksia sekä vastaavasti ulkomailla asuvan talousyksikön kotimaahan kohdistuvista rahoitussaamisista saamia korvauksia.

Sisältö

Pääomakorvauksiin sisältyvät suorista sijoituksista, arvopaperisijoituksista ja muista sijoituksista saadut ja maksetut korvaukset sekä valuuttavarannosta saadut tulot. Kuukausittaisena pääeränä EKP edellyttää raportoitavaksi ainoastaan tuotannontekijäkorvausten kokonaismäärän (pääomakorvaukset ja työntekijöille maksettavat korvaukset). Neljännesvuosittaisia ja vuositason maksutasetietoja koskevat vaatimukset vastaavat miltei täysin BPM5:ssä määriteltyjä IMF:n vakiokomponentteja. Tärkein ero on siinä, että EKP ei edellytä suorien sijoitusten erän "oman pääoman ehtoisen rahoituksen korvaukset" erittelyä voitonjakoon perustuviin korvauksiin ja muihin korvauksiin.

Kirjausajankohta

Pääomakorvaukset tilastoidaan suoriteperusteisesti (tätä ei edellytetä kuukausittaisessa tilastoinnissa). Osingot kirjataan siitä päivästä, jona ne tulevat maksettaviksi.

1.2 Pääomatase (STA/WGS/BOP/CAPITAL96)**Määritelmä**

Uuden määritelmän mukaan pääomatase kattaa vastikkeettomat pääomasiirrot ja ee- tuotettujen reaali- varojen hankinnat tai luovutukset. Tulonsiirrot on kirjattava vaihtotaseeseen.

Sisältö

Uuden pääomataseen vakiokomponentteihin kuuluu sektorierittely julkisyhteisöihin ja muihin sektoreihin sekä näiden sektoreiden tarkat esittelyt. EKP tulee keräämään pääomatasetta koskevat tiedot yhteissummana, jota ei tarvitse eritellä. Tulonsiirtojen ja pääomasiirtojen erottaminen toisistaan on tärkeää; yleensä erottaminen riippuu käytännössä siitä, miten vastaanottava maa käyttää ko. siirtoa.

1.3 Suorat sijoitukset (STA/WGS/BOP/DI95)**Määritelmä**

Kansainvälisten standardien (IMF/OECD) mukaan kyseessä on suora sijoitus silloin, kun sijoittajan (suora tai, jos tieto saatavissa, välillinen) omistusosuus yrityksen pääomasta on vähintään 10 prosenttia. Jäsenvaltiot, joissa tämä prosenttiosuus on 20 prosenttia tai joissa sovelletaan jotakin muuta kriteeriä, käyttävät 10 prosentin osuutta merkitsevissä tapauksissa.

Sisältö

Konsernin sisäiset erityisyksiköt (Special purpose entities, SPE) lasketaan tavanomaisiksi suoriksi sijoittajiksi ja/tai suoriksi sijoitusyhteisöiksi. Sellaisissa euroalueen jäsenvaltioissa, joissa tätä suositusta ei voida noudattaa, keskuspankit ilmoittavat erityisyksikköjä koskevat tiedot erikseen.

Jotta välttyttäisiin poikkeamilta tilastoissa, suorat sijoitukset kirjataan, IMF:n ja Eurostatin/OECD:n ohjeita noudattaen, sijoittajan ja sijoituskohteen välisen omistussuhteen suuntaa koskevan periaatteen mukaisesti. Jotta uudelleen sijoitettujen voittojen kirjaus olisi yhdenmukaista, laskutavasta ja kirjausajankohdasta on sovittu.

Konsernin sisäiset liiketoimet, mukaan lukien kauppaluotot, katsotaan suorien sijoitusten pääomaksi.

1.4 Arvopaperisijoitukset (STA/WGS/BOP/PORT95)

Määritelmä

Seuraavia kriteerejä käytetään määriteltäessä, voidaanko jotakin rahoitusinstrumenttia pitää arvopaperina; vain yhden kriteerin täytyminen ei välttämättä yksinään ratkaise asiaa:

- a) BPM5:ssä ja kansantalouden tilinpidon kansainvälisessä suosituksessa (System of National Accounts, SNA 1993) olevat ohjeet;
- b) instrumentille annettu ISIN-koodi;
- c) kirjanpitosäännöt ja pankkitoimintaa koskevat määräykset;
- d) markkinakäytäntö (International Securities Market Associationin raporttien mukaan).

Sisältö

Arvopaperisijoituksiin sisältyvät sijoitukset oman pääoman ehtoihin arvopapereihin, vieraan pääoman ehtoihin arvopapereihin ja rahamarkkinapapereihin, lukuun ottamatta sellaisia näillä instrumenteilla tehtäviä liiketoimia, jotka katsotaan kuuluviksi joko suoriin sijoituksiin tai valuuttavarantoon.

Kirjausajankohta:

Liiketoimet kirjataan silloin, kun sekä velkoja että velallinen kirjaavat ko. saamisen ja velan omaan kirjanpitoonsa (BPM5:n mukaan). Maksutaseessa sovellettavaa täysin suoriteperusteista kirjaustapaa koskevista suosituksista on sovittu (STA/WGS/BOP/ACC9711). Euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen maksutaseen laatimiseksi tietoja kertyneistä pääomakorvauksista vaaditaan suoriteperusteisesti vain neljännesvuosittain ja/tai vuosittain. Maksutaseen kuukausittaisista pääeristä ei edellytetä täysin suoriteperusteista kirjaustapaa.

1.5 Muut sijoitukset (STA/WG/BOP/OTH95)

Määritelmä

Muut sijoitukset määritellään jäännöseräksi, johon kuuluvat kaikki sellaiset liiketoimet, jotka eivät kuulu suoriin sijoituksiin, arvopaperisijoituksiin tai valuuttavarantoon.

Sisältö

Muut sijoitukset sisältävät kauppaluotot, lainat / valuutat ja talletukset, sekä muut saamiset / muut velat (BPM5:n mukaan). Sektoreittainen sisältö/erittely käsittää rahaviranomaiset, julkisyhteisöt, pankit ja muut sektorit. Rahaviranomaisten sektoriin kuuluvat määritelmän mukaan "keskuspankkien institutionaaliset yksiköt ja keskuspankkien toimialaan kuuluvat toiminnot (joita joskus kuitenkin saattavat suorittaa muut valtion laitokset) toisin sanoen rahan liikkeeseenlasku, varantojen pito" (IMF:n määritelmä). Tätä poikkeusta lukuun ottamatta kaikki "pankit" kuuluvat rahalaitosten alasektoriin.

Kirjausajankohta

"Omistuksen vaihdosta", "maksupäivää" ja "arvopäivää" koskevat periaatteet ovat kaikki IMF:n suositusten mukaisia.

Jotta euroalueen jäsenvaltioiden muodostamaa talousaluetta koskevat aggregoidut tiedot saataisiin yhdenmukaisiksi, lainoja ja talletuksia ei eritellä sektoreiden sisällä eikä myöskään maturiteettien mukaan. Neljännesvuosittain ja vuosittain ilmoitettavissa tiedoissa käytetään sektoreittaista erittelyä, joka vastaa IMF:n vakiokomponentteja. Jäsenvaltiot voivat soveltaa tarkempia erittelyjä kansallisissa tilastoissa.

Kuukausittaisissa pääerissä pankkisektorin lyhyt- ja pitkäaikaisten sijoitusten virtatiedot on ilmoitettava erikseen.

Repot ja JVK-lainaus (helmikuu 1996)

Repojen (takaisinostosopimukset), sell/buy-back-sopimusten ja JVK-lainauksen kirjaamisessa maksutaseeseen tulee pääperiaatteena noudattaa pankkien kirjanpitolähtöä eikä "omistuksen vaihdosta" koskevaa periaatetta. Jos hyväksytyä kansainvälistä kirjanpitolähtöä ei ole, sovitaan EKP:n kanssa yhteisesti noudatettavasta käytännöstä, joka täyttää tilastointitarpeet.

Tästä suosituksesta seuraa, että aidot repot, sell/buy-back-sopimukset ja JVK-lainaus kirjataan vakuudelliseksi luotoiksi.

1.6. *Johdannaiset (huhtikuu 1997, lokakuu 1997, huhtikuu 1998: STA/WG/BOP/SG59802)*

Määritelmä

Johdannaiset ovat johonkin tiettyyn rahoitusinstrumenttiin, indeksiin tai hyödykkeeseen kytkettyjä rahoitusinstrumentteja, ja niiden avulla määrätyillä rahoitukseen liittyvillä riskeillä voidaan käydä kauppaa rahoitusmarkkinoilla. Johdannaisliiketoimia käsitellään erillisinä liiketoimina eikä osana niiden taustalla mahdollisesti olevien liiketoimien arvoa.

Sisältö

Optioiden, futuurien, swapien, valuuttatermiinien, luottojohdannaisten ja sulautettujen johdannaisten liiketoimet ja varannot kirjataan maksutaseeseen ja ulkomaiseen nettovarallisuusasemaan.

Sopimuksen alussa maksettavien palautettavien marginaalimaksujen katsotaan olevan muutoksia talletuksissa, ja ne tulisi kirjata muihin sijoituksiin, mikäli ne voidaan eritellä. Muiden marginaalimaksujen erottaminen toisistaan tarkoituksenmukaisella tavalla on käytännössä vaikeaa, kaikki johdannaisliiketoimet katsotaan periaatteessa muutokseksi talletuksissa, ja ne tulisi kirjata muihin sijoituksiin, mikäli ne voidaan eritellä. Futuurityyppiset ei-palautettavat marginaalimaksut katsotaan periaatteessa johdannaisliiketoimeksi, ja ne tulisi kirjata johdannaisiin.

Optioissa koko preemio (eli option osto-/myyntihinta ja laskennallinen palvelumaksu) tulisi kirjata rahoitustaseeseen.

Korkojohdannaisiin liittyvien maksujen nettovirrat tulisi kirjata johdannaisiin.

Sulautetut johdannaiset tulisi kirjata yhdessä niiden taustalla olevien rahoitusinstrumenttien kanssa eikä niitä tulisi kirjata ja arvostaa erikseen maksutasetilastoissa ja ulkomaisessa nettovarallisuusasemassa.

Erityyppisten luottojohdannaisten luokittelusta pitäisi päättää tapauskohtaisesti.

Johdannaiset tulisi arvostaa markkinahintaan.

Kirjausajankohta

Johdannaisliiketoimet kirjataan silloin, kun sekä velkoja että velallinen kirjaavat ko. saamisen ja velan omaan kirjanpitoonsa (BPM5:n mukaan). Koska eräisiin johdannaisiin liittyvien saamis- ja velkavirtojen erottaminen toisistaan tarkoituksenmukaisella tavalla on käytännössä vaikeaa, kaikki johdannaisliiketoimet, jotka kirjataan euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen maksutaseeseen, tullaan toistaiseksi kirjaamaan siihen nettoperusteisesti. Ulkomaiseen nettovarallisuusasemaan kirjattavat johdannaisiin liittyvät saamis- ja velkavarannot kirjataan bruttoperusteisesti.

1.7 *Valuuttavaranto*

BPM5:n mukaan valuuttavaranto koostuu sellaisista ulkomailla asuviin kohdistuvista ulkomaisista saamisista, jotka ovat helposti rahaviranomaisten saatavilla ja heidän hallinnassaan ja joita voidaan käyttää maksutaseen tasapainottomuuksien suoraan rahoittamiseen tai tasapainottomuuksien epäsuoraan säätelyyn vaikuttamalla valuuttamarkkinainterventioin valuutan kurssikehitykseen, ja/tai muihin tarkoituksiin.

EKPJ:n valuuttavaranto koostuu EKP:n ja euroalueen jäsenvaltioiden kansallisten keskuspankkien valuuttavarannoista. Kansalliset keskuspankit siirtävät EKP:lle muita valuuttavarantosaamia kuin jäsenvaltioiden valuuttoja, Kansainvälisen valuuttarahaston varanto-osuuksia ja erityisiä nosto-oikeuksia yhteensä enintään 50 000:tä miljoonaa euroa vastaavan määrän (määrää on oikaistu pienemmäksi vähentämällä niiden EU:n keskuspankkien EKP:n pääoman merkittämisen jakoperusteiden mukaiset osuudet, jotka eivät osallistu euroalueeseen alusta lähtien).

Tästä seuraa, että talous- ja rahaliiton valuuttavarannon kokoonpanosta on sovittu: Euroalueen valuuttavarannon muodostavat EKP:n ja kansallisten keskuspankkien valuuttamääräiset saamiset euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen ulkopuolella asuvilta, edellyttäen, että kyseiset saamiset täyttävät edellä mainitussa BPM5:n määritelmässä vaaditut likvidiys- ja jälkimarkkinakelpoisuus-kriteerit, sekä kulta, erityiset nosto-oikeudet ja euroalueen kansallisten keskuspankkien varanto-osuudet Kansainvälisessä valuuttarahastossa.

Valuuttavarannon kokoamiseksi käytetään suoria omistusoikeuden siirtoja.

2. Maantieteellisen erittelyn toteuttaminen (STA/WGS/BOP/GEO96)

Maksutasetta ja ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevien tilastojen maantieteellisiin erittelyihin liittyvät ongelmat ratkaistaan vaiheittaisella menetelmällä. Tilastointivaatimukset voidaan täyttää käymällä läpi kolme toistaan vaativampaa vaihetta.

2.1 Suorat sijoitukset

Vaihe 1

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: lasketaan yhteen kansalliset suorien sijoitusten nettomääräiset liiketoimet/varannot.

[Toimeenpantu vuonna 1998].

Vaihe 2

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: suorat sijoitukset ulkomaille saadaan selville laskemalla yhteen euroalueen jäsenvaltioiden muodostaman talousalueen ulkopuolella asuviin kohdistuvien saamisten ja velkojen nettomääräiset liiketoimet/varannot. Suorat sijoitukset euroalueelle saadaan selville laskemalla yhteen tilastoivaan maahan tehtyjen suorien sijoitusten nettomääräiset liiketoimet/varannot ja tilastoivassa maassa asuvien liikkeeseen laskemien arvopapereiden liiketoimet/varannot. Euroalueen ulkopuolisia liiketoimia ei tarvitse eritellä maantieteellisesti.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: ulkomaille tehtyjen suorien sijoitusten liiketoimet/varannot on eriteltävä euroalueelle tehtyjen sijoitusten liiketoimiin/varantoihin (euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liikkeeseen laskemat arvopaperit ja muut rahoitusinstrumentit) sekä euroalueen ulkopuolelle tehtyjen sijoitusten liiketoimiin/varantoihin. Näiden erittelyjen tekemiseksi on voitava tunnistaa arvopaperin tai muun rahoitusinstrumentin liikkeeseenlaskija (velallinen), jotta voidaan selvittää, onko liikkeeseenlaskija euroalueen jäsenvaltiossa asuva vai ei. Suorina sijoituksina tilastoivaan maahan on ilmoitettava vain nettomääräisten liiketoimien/varantojen yhteismäärä. Muissa euroalueen jäsenvaltioissa asuvien tilastoivaan maahan tekemien suorien sijoitusten nettomääräiset liiketoimet/varannot tulisi ilmoittaa lisätietona.

Toimeenpantava viimeistään: suorien sijoitusten virtatiedot tilastoidaan talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen alusta eli 1.1.1999 lähtien. [Suorien sijoitusten varantotietojen ajankohdasta on vielä sovittava.]

Vaihe 3

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla ja tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien jäsenvaltioiden tasolla: sama kuin vaiheessa 2, paitsi että euroalueen ulkopuoliset liiketoimet/varannot on eriteltävä maantieteellisesti. Tätä edellytetään vain neljännesvuosittaista ja vuosittaista tilastointia varten.

[Toimeenpantava viimeistään: Ajankohdasta on vielä sovittava.]

2.2 Arvopaperisijoitukset

Vaihe 1

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: lasketaan yhteen kansallisten arvopaperisijoitusten nettomääräiset liiketoimet/varannot. Jako saamiin ja velkoihin ei edellytetä.

[Toimeenpantu vuonna 1998.]

Vaihe 2

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: arvopaperisijoitusten saamiset muodostetaan laskemalla yhteen nettomääräiset liiketoimet/varannot sijoituksista ulkomaille asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin. Arvopaperisijoitusten velat muodostetaan laskemalla yhteen kansallisten arvopaperivelkojen nettomääräiset liiketoimet/varannot ja liiketoimet/varannot sijoituksista euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liikkeeseen laskemiin arvopapereihin. Euroalueen ulkopuolisia liiketoimia ei tarvitse eritellä maantieteellisesti.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: arvopaperisijoitusten saamisten liiketoimet/varannot eritellään euroalueen arvopapereiden (euroalueen jäsenvaltioissa asuvien liikkeeseen laskemien) liiketoimiin/varantoihin ja euroalueen ulkopuolisten arvopapereiden liiketoimiin/varantoihin. Näiden erittelyjen tekemiseksi on tunnistettava arvopaperin liikkeeseenlaskija (velallinen), jotta voidaan selvittää,

onko liikkeeseenlaskija euroalueen jäsenvaltiossa asuva vai ei. Arvopaperisijoitusten velkojen liiketoimina/varantoina on ilmoitettava vain kansallisten nettomääräisten liiketoimien/varantojen yhteismäärä.

Edellytys: arvopaperisijoitusten (edellä kuvattujen) virtatietojen erittelyjen, sisällön, määritelmien, arvostuksen ja ajoitusperiaatteiden tulee olla täysin yhdenmukaistettuja.

Toimeenpantava viimeistään: Arvopaperisijoitusten virtatiedot tilastoidaan talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen alusta eli 1.1.1999 lähtien. [Arvopaperisijoitusten varantotietojen ajankohdasta on vielä sovittava.]

Vaihe 3

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla ja tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien jäsenvaltioiden tasolla: samat kuin vaiheessa kaksi, paitsi että euroalueen ulkopuoliset liiketoimet/varannot on eriteltävä maantieteellisesti. Tätä edellytetään vain neljännesvuosittaista ja vuosittaista tilastointia varten.

Edellytys: Arvopaperisijoitusten (edellä kuvattujen) virtatietojen erittelyjen, sisällön, määritelmien, arvostuksen ja ajoitusperiaatteiden tulee olla täysin yhdenmukaistettuja.

[Toimeenpantava viimeistään: Ajankohdasta on vielä sovittava.]

2.3 Muut sijoitukset

Vaihe 1

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: lasketaan yhteen kansallisten muiden sijoitusten nettomääräiset liiketoimet/varannot.

[Toimeenpantu vuonna 1998.]

Vaihe 2

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: muiden sijoitusten saamisten ja velkojen muodostamiseksi lasketaan yhteen ulkomaille tehtyjen muiden sijoitusten nettomääräiset liiketoimet/varannot.

Tilastointivaatimukset kansallisten keskuspankkien tasolla: erittelyä euroalueeseen ja euroalueen ulkopuolisiin edellytetään, jotta voitaisiin erottaa toisistaan euroalueen jäsenvaltioissa asuviin ja muissa maissa asuviin (euroalueen ulkopuoliset) kohdistuvat liiketoimet.

Toimeenpantava viimeistään: muiden sijoitusten virtatietojen tilastointi talous- ja rahaliiton kolmannen vaiheen alusta eli 1.1.1999 lähtien. [Muiden sijoitusten varantotietojen ajankohdasta on vielä sovittava.]

Vaihe 3

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla ja tilastointivaatimukset jäsenvaltioiden tasolla: Samat kuin vaiheessa 2, paitsi että euroalueen ulkopuoliset liiketoimet/varannot on eriteltävä maantieteellisesti. Tätä edellytetään vain neljännesvuosittaista ja vuosittaista tilastointia varten.

[Toimeenpantava viimeistään: Ajankohdasta on vielä sovittava.]

2.4 Johdannaiset

Vaiheet 1 ja 2

Laadintamenetelmä euroalueen tasolla: lasketaan yhteen kansalliset johdannaisoppimusten nettomääräiset liiketoimet/varannot.

[Toimeenpantu vuonna 1998.]

Vaihe 3

Euroalueen ulkopuolisten kanssa tehtyjen johdannaisoppimusten liiketoimet/varannot on eriteltävä maantieteellisesti. Tätä edellytetään vain neljännesvuosittaista ja vuosittaista tilastointia varten.

[Toimeenpantava viimeistään: Ajankohdasta on vielä sovittava.]

*LIITE IV***TILASTOTIETOJEN TOIMITTAMINEN EUROOPAN KESKUSPANKKIIN**

EKP:n tarvitsemien tilastotietojen vaihto tapahtuu ESCB-Netin kautta. EKPJ:n sisäisessä tietojenvaihdossa käytetään aina samaa käsitteellistä tietomallia.

Kansallisten keskuspankkien tulee noudattaa seuraavia suosituksia, jotta varmistettaisiin, että tiedonkulku toimii tyydyttävästi erityisesti seuraavien seikkojen osalta:

- Aukottomuus: kansallisten keskuspankkien on ilmoitettava kaikki maksutasesarjojen pääerät. Jos pääeriä ei ilmoiteta tai jos ilmoitetaan tilastointiin kuulumattomia pääeriä, raportointi katsotaan puutteelliseksi. Jos jokin havainto puuttuu, puuttuvan erän kohdalle kirjataan vastaava koodi. Jos maksutaseeseen sisältyvään alaeerään tehdään korjauksia, validointisääntöjä tulee soveltaa koko maksutaseeseen.
- Merkkikäytäntö: kansallisten keskuspankkien tulisi noudattaa sovittua merkkikäytäntöä kaikkien EKP:lle ilmoitettavien tietojen osalta. Hyväksytyt käytännöt noudattavat IMF:n suosituksia. Sen mukaan tuloja ja menoja ilmoitettaessa on käytettävä samaa merkkiä sekä vaihto-, pääoma- että rahoitustaseessa (tulot merkitään plusmerkillä, menot miinusmerkillä).
- Tilastotietojen laskentaidentiteetit: ennen kuin kansalliset keskuspankit toimittavat tilastotiedot EKP:lle, niiden on pantava täytäntöön kaikki validointisäännöt, jotka on jaettu keskuspankeille ja joita on saatavana pyynnöstä.

*LIITE V***TILASTOJEN LAATIMISMENETELMIEN SEURANTA**

EKP tulee seuraamaan maksutasetta ja ulkomaista nettovarallisuutta koskevien tilastojen laatimismenetelmiä sekä euroalueen jäsenvaltioiden yleisesti käyttämiä käsitteitä ja määritelmiä. Seuranta tapahtuu samassa yhteydessä kuin Euroopan unionin maksutaseen (pääoma- ja rahoitustaseen) tilastointimenetelmiä käsittelevää asiakirjaa "European Union Balance of Payments (Capital and Financial Account) Statistical Methods" (maksutasekirja) päivitetään ja ylläpidetään, sekä puolivuositain tehtävissä tarkastuksissa.

Maksutasekirjassa on kaikille EU-maille tarkoitettua tietoa maksutasetilastojen rakenteesta. Siinä on yksityiskohtaisia kuvauksia tiedonkeruumenetelmistä, käsitteistä ja määritelmistä sekä tietoa poikkeuksista, joita kussakin jäsenvaltiossa on tehty maksutasetta ja ulkomaista nettovarallisuusasemaa koskevien tilastotietojen sovitussa määritelmistä.

Maksutasekirjaa päivitetään vuosittain tiiviissä yhteistyössä jäsenvaltion kanssa.

Puolivuositain tehtävä tarkastus on osa maksutasekirjan päivitysmenettelyä. Tarkastus perustuu EKP:n neuvoston hyväksyttäväksi tuleviin raportteihin, jotka koskevat pääomakorvausten ja rahoitustaseen käsittelyä maksutaseeseen ja ulkomaiseen nettovarallisuusasemaan liittyvissä tilastoissa. Tarkastuksen avulla EKP pystyy arvioimaan sille toimitettujen maksutasetilastojen laatua.
